

ROK V.

MIESIĘCZNIK TOWARZYSTWA SZKOŁY LUDOWEJ

PISMO

POŚWIĘCONE SPRAWOM OŚWIATY POZASZKOLNEJ
I NARODOWEGO WYCHOWANIA LUDU POLSKIEGO.

KRAKÓW
REDAKCJA I ADMINISTRACJA: UL. SZCZEPAŃSKA 7.

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
CRACOVENSIS

100,012.

III.

MF 493

SPIS RZECZY.

Artykuły ogólne.

	Str.
Od redakcyi	1
Powiat sanocki, jego ludność i oświata, przez Stanisława Nowickiego	6
Z kresów zachodnich	33
Oświata i zabawy ludu, przez St. Nowickiego	37 ✓
Polacy na Węgrzech, przez Tomasza Bułę	39
U. M. S. (Ustredni Matice skolska), przez St. Nowickiego	99
Po Walnem Zgromadzeniu, przez S. T. Leskiego	129
Powiat stanisławowski w cyfrach, przez W. O.	137
Zadania Kół włościańskich T. S. L., przez Jana Kanię	156
Macierz Szkolna w Królestwie Polskiem	157
W Zagłębiu Ostrawsko-Morawskiem, przez Adama Wojdałowicza	189
Wykształcenie obywatelskie w Szwajcaryi, przez Dra M. Stępowskiego	198
Kilka uwag z powodu wycieczek włościańskich, przez D. S.	203 ✓
Place szkolne do zabaw	206
Kursa wakacyjne w Krakowie	207 ✓
Kursa wakacyjne dla nauczycieli ludowych w Cieszynie	208 ✓
Kilka uwag z powodu wycieczki działwy bialskiej do Krakowa, skreślił Ignacy Smalec	237
Suggestya w nauczaniu, przez Maryę Bandrowską	252
Szkoła ludowa, wiersz, przez Jadwigę z Łobzowa	259
Z ruchu szkolnego w Królestwie Polskiem, przez Dra Maryana Stępowskiego	301
Czasopisma w czytelnich T. S. L., przez Jana Kanię	305 ✓
Cele i zadania teatrów włościańskich w Galicyi i ich stan obecny, przez Dra Zygmunta Gargasa	308 ✓
Wrażenia z lustracyi Kół T. S. L., przez Stanisława Leonharda	312
Alkohol w życiu młodzieży szkolnej, przez Maryę Bandrowską	325
Nauka czytania i pisania w Anglii, przez Kazimierza Lutosławskiego	241, 328
Z powodu 400-tnej rocznicy urodzin Mikołaja Reja (1505—1905), przez J. A. S.	349
Przeciw złemu, przez Jana Świerka	350
Ogród szkolny na wsi, jako środek naukowy i wychowawczy, przez Stanisława Szarka	353
Wakacyjne kursa uniwersyteckie w Cieszynie	365
Szkolnictwo ludowe w Królestwie Polskiem ze stanowiska finansowego, przez S. Musiatowicza	366
Przegląd działalności „Schulvereinu“ za rok 1904, przez St. Leonharda	373
Czytanki i obrazki w naszych elementarzach, przez Konstancję Stępowską	413

	Str.
Znaczenie obrazów świetlnych i potrzeba skioptykonu dla T. S. L., przez R. Ordyńskiego	419
Projekt szkoły ludowej prywatnej dla Królestwa Polskiego, przez M. Brzezińskiego	422
Panoramy odpustowe, przez Jadwigę S.	433
Rej wobec ludu, przez Jana Świerka	469
Zakładajmy szkółki początkowe	471
Nasze czytelnie ludowe, przez Jadwigę S.	473
O Macierzy Szkolnej Królestwa Polskiego	479
Projekt taniego domu dla szkółek ludowych, przez Ed. Dobrzańskiego	483
Praca oświatowa u obcych	486

Przegląd czasopism.

„Przyszłość“	93
„Rodzina i szkoła“	261

Tematy do pogadanek.

Z życia roślin (Walka o byt), przez K. Stępowską	159
Jan Zamojski, przez K. Stępowską	211
Tadeusz Kościuszko, przez Stanisława Sobińskiego	375
Mickiewicz na emigracji, przez Maryę Bandrowską	436
Mikołaj Rej z Nagłowic, przez Maryę Bandrowską	494

Kronika.

Towarzystwo św. Włodzimierza	30
Język polski w szkołach bukowińskich	30
Czeska Macierz szkolna	31
Macierz szkolna Księstwa Cieszyńskiego	31, 499
Robotnik-poeta	31
O pomoc kresom	91
Związek powiatowy polski w Brodach	91
Analfabetyzm w wojsku	92
Teatr włościański w Jezierzanach	93
Kultura ruska	93
Dom własny Towarzystwa Hygienicznego w Warszawie	94
Szkolnictwo ludowe w Austrii	103
Towarzystwo pomocy naukowej dla Księstwa Cieszyńskiego	103
Poziom oświaty w Rosji	104
Nowa placówka bojującej Germanii	104
Milionowy zapis na rzecz Filharmonii warszawskiej	104
Lwowskie Towarzystwo Ludoznawcze	104
Odczyty dla ludu	128
Odezwa II Zjazdu polskich abstynentów w Krakowie	163
Ogródki dla dzieci	164
X Międzynarodowy Kongres antyalkoholyczny	164
Rocznica Andersena	164
Wzorowa szkoła w Warszawie	165
Szkoła polska w Porto-Alegro	165
Polskie Muzeum szkolne we Lwowie	216
Opieka nad dziećmi więźniów	216
„Kolebka Mickiewicza“	217
Polska Macierz szkolna w Brazylii	217
Dzień dzieci	217
Zadania szkolne domowe	218
Spółka sadownicza w Jabłonowie	262
Krajowa szkoła narodowa dla nauki tkactwa w Krośnie	263

	Str.
Szkoła w lesie	263
Dziennikarstwo w Stanach Zjednoczonych	264
Strawa gorąca w szkołach	264
Dlaczego wśród żydów nicma analfabetów?	339
Odezwa w sprawie nauki rachunków	340
Z działalności Spółek Raiffeisenowskich w Galicji w r. 1904	382
„Macierz szkolna“ w Królestwie Polskiem	384
Z ruchu przeciwalkoholicznego	386
Szkoła chowu drobiu w Zielonej pod Rawą	387
Krajowa szkoła tkacka w Gorlicach	387
Szkoła polska w Brazylii	385
Święto rozdawnictwa kwiatów	388
Uczczenie pedagoga	388
Bursa polska w Cieszynie	441
„Praca polska“ w Czerniowcach	442
„Praca polska“	443
Pierwszy kurs dla analfabetów w Królestwie Polskiem	444
Próbka gwary polsko-amerykańskiej	444
Powszechne wykłady uniwersyteckie we Lwowie	500
„ „ „ w Stryju	500
„ „ „ w Tarnopolu	501
Czytelnia naukowa w Tarnopolu	501
Wieczór Mickiewiczowski na kresach	501

Nekrologi.

S. p. Maksymilian Jackowski	91
S. p. Marya Wysocka	91, 97
S. p. Seweryn Iwanicki	29

Dział sprawozdawczy Towarzystwa Szkoły Ludowej.

Z Zarządu Głównego.

Sprawozdania z posiedzeń Zarządu Głównego:

VIII posiedzenie 28 i 29 stycznia 1905	12
IX posiedzenie 18 i 19 lutego 1905	57
X posiedzenie 4 i 5 marca 1905	58
XI posiedzenie 24, 25 i 26 marca 1905	106
XII posiedzenie 15 i 16 kwietnia 1905	111
I posiedzenie 13 i 14 maja 1905	168
II posiedzenie 17 i 18 czerwca 1905	222
III posiedzenie 2 lipca 1905	265
Sprawozdanie z posiedzeń Wydziału Ścisłego w lipcu i sierpniu 1905	341
IV posiedzenie 16 i 17 września 1905	389
V posiedzenie 28 i 29 października 1905	508

Okólniki Zarządu Głównego:

O oszczędzaniu kosztów portoryjnych	14
W sprawie nadsyłania sprawozdań kasowych	14
„ „ wniosków na Walne Zgromadzenie	59
„ „ prenumerowania „Przodownicy“	60
„ „ ustalenia nakładu Sprawozdania Zarządu Głównego	60
„ „ wydawnictwa zbiorku pieśni narodowych	60
O współdziałaniu T. S. L. w podnoszeniu ekonomicznem ludu	114
W sprawie budynków szkolnych T. S. L.	166
Do Zarządów szkół w Białej, Leszczynach i Ostrawie Morawskiej w sprawie preliminarych budżetowych	167

O sprzedaży wydawnictw T. S. L.	219
Wezwanie o zwrot list składkowych na „Dar Narodowy 3 Maja“	219
Kół do zyskiwania abonentów dla „Miesięcznika“ T. S. L. 220.	221
O wydawnictwie karty korespondencyjnej	453
„ściągnięcie list i składek na „Dar Narodowy 3 Maja“	453
W sprawie szkótek początkowych	502, 505
O uiszczenie zaległych należitości za książki	505
W sprawie rozsprzedaży kalendarzy K. Wojnara	505
O sprawdzenie rachunków kasowych z Zarządem Głównym	506
W sprawie broszurki „O użyciu krów do zaprzegu“	506
O nadesłanie kwot. należnych Zarządowi Głównemu	507
W sprawie lustracji czyteln. T. O. L.	507

Petycyje Zarządu Głównego do Sejmu Krajowego:

O zasiłek dla szkoły polskiej im. Kościuszki w Białej	445
„ „ na szkółki początkowe	446
„ „ — szkołę polską w Morawskiej Ostrawie	447
„ subwencję na kursa dla dorosłych analfabetów	448
„ zasiłek na budowę Szkoły polskiej w Hałonowie	449
„ „ „ wydawnictwa popularne	450
„ podwyższenie płac dla nauczycieli ludowych	451

Program XIII Walnego Zgromadzenia T. S. L. w Stanisławowie	466
--	-----

Sprawozdania różne:

Z czynności Składnicy Centralnej	14, 115, 186, 298, 464
„ posiedzenia Komitetu redakcyjnego	176
„ komisji przedsiębiorstw	342
„ czynności biura Zarządu Głównego	463
„ komisji kwalifikującej	452
„ ruchu wypożyczalni	466
Wykaz składek na „Dar Narodowy 3 Maja“	95, 187, 299, 347, 410, 466
Z Rady Nadzorczej	512

VII Sprawozdanie Dyrekcji Szkoły polskiej imienia Tadeusza Kościuszki w Białej za r. 1904/5	286
---	-----

Sprawy Związków Okręgowych.

Sprawozdanie jarosławskiego Związku Okręgowego	269
„ kołomyjskiego „ „	397
„ krakowskiego „ „	64
„ krośnieńskiego „ „	176
„ lwowskiego „ „	60
„ nowosądeckiego „ „	16
„ stanisławowskiego „ „	231
„ tarnowskiego „ „	173
„ żółkiewskiego „ „	454

Z działalności Kół.

Andrychów 18, 116. — Biała 65, 512. — Bochnia 20, 117, 174, 401. — Bogumiń 512. — Borysław 117. — Brzeżany 175. — Buczaczy 402. — Budzanów 455. — Chmielów 402. — Cieszanów 65. — Czernichów 21, 118. — Czerniowce 231. — Czortków 65. — Dąbrowa 68. — Debica 119, 271, 403. — Dobra 69. — Dobromil 69, 119. — Dukla 70. — Dziedziec 343, 513. — Gliniany 176. — Grzymałów 456. — Horozauka 233. — Husiatyn 119. — Janów 178. — Jasło 179.

	Str.
Dygasiński Adolf: Kukułcze	22
" " " W Swojczy	24
" " " i inni: Z życia ludzi i zwierząt	67
Feldman Wilhelm: Ananke	4
Głogier Zygmunt: Skarbczyk	28
Helistan: Historia o dwóch krawcach garbatych	22
" " " Historia o Maćku Grusze i sękatej pałce	25
Hunt Violet: Kobieta bez serca	74
Izdebska Wład. Nie masz to jak zgoda!	25
" " " W puszczech Ameryki	29
Iyoi Paweł Dr.: W śmiertelnej walce	7
Jaroszyński Tadeusz: Chimera	50
Junosza Klemens: Miód kasztelański	25
" " " Na chlebie u dzieci	66
" " " Pan Gamajda	27
" " " Froim	25
Junosza Klemens: Wojtek Węsiór	26
Kaczkowski Zygmunt: Rozbitek	76
Kirkor Witold: Ciekawy Wojtek	22
" " " Gawędy Bartłomieja o emigracyi	22
Konopnicka Marya: Dym	26
" " " Jakton	48
Korolenko Włodzimierz: Z Sybiru	51
Korzeniowski Konrad: Lord Jim	8
Kozdraś Franciszek: Dziełny wójt	36
Kraszewski J. I.: Cygańskie dziecko	26
" " " Resurrecturi	4
Laskowski K.: Ruchla Tiulik	26
Loti Pierre: Nowce i szkice	38
Lubicz Artur: Córka osadnika	28
" " " Między wilkami a Indyanami	29
" " " Opatrzność Boża	28
" " " W dziewiętych lasach Ameryki	29
Łozińska Konstancya: Życie	51
M. J.: Opowiadanie o odważnym Janku	23
Maupassant Guy de: Na wodzie	75
Miecznik: Koniec królestwa niewiast	90
Orkan Władysław: Herkules nowożytny	82
Pawlikowski Mieczysław: Obrazki i opowiadania	4
Prévost Marceli: Juleczka	82
Prus Bolesław: Michałko	27
Przewońska Helia: W nieskończoność	90
Roberto F. de: Złudzenie	91
Rodziewiczówna Marya: Klejnot	74
Rovetta G.: Lulu	82
S. Jadwiga: Opowiadał tato	5
Słupski Z.: Garść śmiechu i łez	75
Stablewska I.: W obronie matki ziemi	37
Strokowa Jadwiga: Na nowym zagonie	27
Stattlerówny K. i F.: Wasi towarzysze	23
Szimaczek M. A.: Obrazki z życia	6
Szczawińska Jadwiga: Wojciech Kłos	23
Taine H.: Żywot i myśli F. T. Graindorge	91
Taubes Z. S.: Legendy żydowskie	91
Teresa Jadwiga: Panna Henia	25
Tokutomi Kenijro: Nami-Ko	75
Trojan Edward: Dziesięć dni na tratwie	29
" " " Gniew Boży	37
" " " Wychowanie gajowego	23
Stasiak Ludwik: Gadzina	76

	Str.
Sienkiewicz Henryk: Pisma	52
Szyr Józef: Szczęście	28
Walewska Cecylia: Autor	47
Willy: Klaudyna w szkole	82
Wóycicki K. Wł.: Bieda	28
Załuski Walenty ks. Niezbadane drogi Opatrzności Bożej	23
Zaugwill I.: Marzyceiele ghetta	76
Zapolska Gabriela: Modlitwa Pańska	52
Zechenter Edmund: Szkice i nastroje	3
Zola Emil: Atak na młyn	53
„ „ Jak Indzie umierają	54
Zóra Jeremi: Nasze dwory i dworki	91
Zych M. Sewer. Żmudzki W.: Za świętą wiarę i mowę	6
Żmudzki Wacław: Losy Jacka Kozika	5
Żdżarska Józefa: Lirnik wioskowy	24
Żórawski A.: Kasia i jej przygody w Warszawie	24

Poezye i dramaty:

Asnyk Adam: Bracia Lerche	77
Deotyma: Sobieski pod Wiedniem	8
Dramaty japońskie	54
Gorkij M.: Na dnie	54
Hauptmann Gerhard: Hanusia	55
„ „ Woźnica Henschel	55
Kallas A.: Wśród swoich	55
Krasiński Ignacy: Bajki i przypowieści	38
Lagerlöf Selma: Legendy Chrystusowe	56
Legendy, czyli cudowne powieści z dawnych czasów	30
Liliana: Płomienie	93
Mickiewicz Adam: Grażyna	92
Nani G. E.: Burza w ciemności	56
Nowakowski Julian: Sen	57
Orkan Władysław: Ofiara	92
Orwin Jerzy: Bartłomiej Słonka	30
Ostrowski Tomasz: Walka o wolność i pochod na Sybir	93
Sz. J. Jasełka	38
Schmid X.: Koszyk kwiatów	77
Wiediger Wacław: Usta mroku	93
Wóycicka Zofia: Ewa	57
Załęga Jan: Kiliński	77

Historya:

Bartosz: Powstanie listopadowe (1830—31 r.)	68
Były konfederat: Ruch narodowy w r. 1877	58
Czem byliśmy, czem jesteśmy a czem być możemy	95
F. P.: Żywot hetmana Żółkiewskiego	30
Herbaczewski Józef Albin: Odrodzenie Litwy wobec idei polskiej	95
Kraushar Aleksander: Dwa szkice historyczne z czasów Stanisława Augusta	84
Kozłowski Stan. Dr: Cesarz Napoleon I	39
Kutrzeba Stanisław Dr: Historia ustroju Polski w zarysie	83
Langie Antoni: Pamiętniki niedoli z lat 1849—1856	94
Łoziński Wład.: Prawem i lewem	58
Miłkowski Zygmunt: Sylwety emigracyjne	94
Nieprzedawnione hasła	40
Pallan Stanisław: Dzieje Polski	9
S. Jadwiga: Na strunach wspomnień	78
Stella-Sawicki Jan: Rok 1863	68
Synoradzki Michał: 1814—1830	10

	Str.
Tański Kazimierz: Piętnaście lat w legionach	67
Wipper R.: Historia starożytna w zarysie	96
Wodzicka Teresa: Historia Polska	39
Wojnar K.: Krótki pogląd na powstanie w r. 1863	36
Zarewicz Ludwik: Lanckorona	10
Zubrzycki Dr J. A.: Zwieżła historia sztuki	84
Zyciorysy sławnych Polaków i Polek	10

Dzieje literatury i sztuki:

Benedyktowicz Ludomir: Rodowód secesyi w malarstwie	98
F. P. Jan Długosz, jego czasy i dzieła	68
Galle Henryk: Teorya prozy i poezyi w zarysie	87
Klaczko Julian: Szkice i rozprawy literackie	11
Konopnicka Marya: Mickiewicz, jego życie i duch	11
Łagowski Floryan: Historia literatury polskiej w zarysie	98
Marcinowska Jadwiga: Jan Kochanowski poza Czarnolasem	40
Pieniążek Czesław: O życiu i pismach Mikołaja Reja	97
Plenkiewicz Roman: Mikołaja Reja z Nagłowic Etyka	96
Witkiewicz Stanisław: Juliusz Kossak	97
Wojciechowski Konstanty Dr: Werter w Polsce	59
Zdziechowski Maryan: Twórczość liryczna Asnyka	12

Językoznawstwo:

Krótka gramatyka polska i ćwiczenia językowe	100
Krótką składnia polska	109
Pisownia polska w ćwiczeniach	100

Rolnictwo:

Krzyżanowski Adam: Związki rolników	60
Połuszyński Eugeniusz: Jak zakładać i pielęgnować sady gospo- darskie	60
Popiel L.: O komasaeyi gruntów rolnych	87
Tow. Kółek Rolniczych: O użyciu krów do zaprzęgu	87

Nauki przyrodnicze:

Bernstein Dr A.: O obrocie ziemi dokoła osi	68
Bruner Dr Ludwik: Zasady chemii	61
Nusbaum Józef dr prof.: Z zagadnień biologii i filozofii przyrody	100
Sporzyński Ksawery: Dziwy elektryczności	100
Vries Hugo de: Nowa teorya powstawania gatunków	101
Jotejko Rudnicka Zofia: Nauka o rzeczach	13
Kramsztyk Stanisław: Doświadczenia fizyczne bez przyrządów	12
Kolumb G. Nauka o rzeczach	13
Leduc A.: Telegraf bez drutu	13
Skrzyńska Kazimiera: Ziemia pod względem geologicznym	61
Umiński Władysław: Podziemne mieszkania zwierząt	61

Etnografia, geografia i podróże:

Brandes Jerzy: Rosya	62
Bernstein A. Dr.: O obrocie ziemi dokoła osi	105
Doroszewicz W.: Wschód i wojna	103
Kipling Rudyard: Pod niebem indyjskiem	62
L. W. Ziemia polskie pod berłem pruskim	41
Ławska Helena: Szwajcarya i Szwajcarowie	41
Łukaszkiwicz X. J. A.: Nad wodami Adryatyku	13
Mátyas Dr Karol: Boski policyjon	41
„ „ „ Z życia cyganów	41
Nałkowski Wacław: Geografia malownicza	31

Medycyna i higiena:

Dybowski Dr B.: Czy alkohol jest pożywieniem, czy też trucizną?	69
Łazarowicz Dr K.: Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach	14
Polikier Dr B.: Rady dla matek	31
Pręgowski Dr Piotr: O pożytku z łaźni	69
Robaki w ciele ludzkim	42
Sposoby i przepisy lecznictwa przyrodnego	42
Zaleski Dr Karol: Alkohol a miłość	43

Prawo i nauki społeczne:

Bujak Dr Franciszek: Wieś zachodnio-galicyska w schyłku XIX stul.	43
Cieszkowski Stanisław: Kwestyc drażliwe i niedrażliwe	63
Duchiński Franciszek: Pisma	46
Gargas Zygmunt Dr: O krajowym funduszu sierocym	102
Golińska-Daszyńska Dr Zofia: Alkoholizm jako objaw choroby społecznej	78
Gromnicki Stanisław: O jedności i miłości w narodzie	100
Jaurés Jan i inni: Za i przeciw	14
Lange A.: Społeczeństwo i historia	45
Melezarska: O pańszczyźnie w Polsce	102
Narkiewicz Jodko Witold i Dykshajtjn: Polski socjalizm utopijny na emigracyi	15
Pieper A.: Jak podnieść oświatę?	71
Plutyński Antoni: Walka na Górnym Śląsku	102
Polityczne urzędnia Galicyi i Austrii	70
Popławski J. L.: Galicya w liezbach	70
Pouczenie o księgach gruntowych	43
Szuffnara Piotr: Pogadanki o prawie spadkowym	43
Szybalski Mieczysław: O opiece nad sierotami	69
Trzy konstytucye (1791, 1807, 1815)	101

Religia, moralność i wychowanie:

Bandurski ks. Dr Wład.: Błogosławiony Wincenty Kadłubek	63
Ciemniewski ks. Dr Jan: Poznanie i kształcenie charakteru	15
Domk w Nazaret	45
Hall Stanley: Znaczenie studyów nad dziećmi	79
Rajss Dr Leon Samuel: Święta Salomea	46
Sandos Marya: Święty Jacek Odrowąż, patron Polski	103
M. Śleczkowska: Z dziejów szkoły krzemienieckiej	63
Święte i świątobliwe niewiasty polskie	32
Prawdzie: Dla dzieci polskich	71
Piramowicz ks. Grz.: Nauka obyczajowa dla ludu	70
Zakład kurnicki: O wychowaniu	79

Rozmaitości:

Historya o Żydzie wiecznym tułaczem	46
Jaka jest nasza wada narodowa główna?	80
Jeden naród — jedna myśl	46, 104
Kalendarz Kótek Rolniczych na r. 1906	104
Leuss Hans: Z więzienia pruskiego	16
Le Roux A.: Życie artystyczne ludzkości	64
Spitzer Salomon: Mojżesz Majmonides	72
Szczepański Franciszek: Poradnik dla rolników, kupców i przemysłowców	72

Nakładem Towarzystwa Szkoły Ludowej.

Czcionkami Drukarni Literackiej w Krakowie pod zarządem L. K. Górskiego.